

Till Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Med e-post: m.remissvar@regeringskansliet.se
linn.akesson@regeringskansliet.se
jerker.forssell@regeringskansliet.se

Promemoria om Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper (M2020/01079/Ke)

NWT Gruppen AB har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och får anföra följande.

Sammanfattning

- NWT Gruppen tillstyrker förslaget om att upphäva producentansvaret för returpapper.
- NWT Gruppen konstaterar att regeringen redan den 23 april 2020 kommunicerat att detta ska ske.
- NWT Gruppen konstaterar att ett bibehållet producentansvar och den tidigare tilltänkta returpappersförordningen skulle fått katastrofala ekonomiska effekter för tidningsbranschen - med dess betydelse för samhälle, demokrati och informerade medborgare - och att det därför är av avgörande betydelse att producentansvaret upphävs.
- NWT Gruppen tillstyrker att promemorians förslag ska genomföras fr o m 1 januari 2022.

1. Om NWT Gruppen AB

NWT Gruppen AB är ett företag som genom sitt dotterbolag NWT Media AB bedriver medieverksamhet i Värmland, Dalsland och Skaraborg. Företaget ger ut 15 prenumererade dagstidningar, samt gratistidningen Götene Tidning.

	TS-upplaga 2019
Nya Wermlands-Tidningen, Karlstad	39 500
Nya Lidköpings-Tidningen	19 700
Skaraborgs Allehanda, Skövde	16 000

Värmlands Folkblad, Karlstad	12 300
Mariestads-Tidningen, Mariestad	9 800
Karlskoga Tidning Kuriren	8 500
Arvika Nyheter	8 300
Nya Kristinehamns-Posten	5 900
Dalslänningen, Bengtsfors	5 500
Säffle-Tidningen	4 100
Provinstitidningen Dalsland, Åmål	3 200
Filipstads Tidning	2 700
Karlstads-Tidningen	2 200
Fryksdalsbygden, Sunne	2 000
Hjo Tidning	1 600
Götene Tidning	7 300

Samtliga titlar spelar en viktig roll för den lokala informationsspridningen på respektive ort. I många fall är också tidningarna det enda verksamma medieföretaget på orten och spelar också en viktig roll för den lokala demokratin. I flera glesbygdskommuner har papperstidningen fortsatt en mycket viktig roll, då bland annat en begränsad bredbandsutbyggnad försvårar medborgarnas möjligheter att konsumera lokala nyheter digitalt.

2. Regeringens beslut

NWT Gruppen konstaterar att en viktig utgångspunkt för miljödepartementets promemoria är det mycket tydliga besked som regeringen kommunicerade den 23 april 2020 om att "en lösning ska tas fram som innebär att producentansvaret för returpapper upphävs".

Det är alltså inte en fråga *om* - utan *hur* - ansvaret för returpappersinsamlingen, som ett led i kommunernas ansvar för omhändertagande av hushållsavfall, ska säkerställas och utformas.

3. NWT Gruppen och returpappersförordningen

Sedan producentansvaret för returpapper infördes har NWT Gruppen, tillsammans med övriga medieföretag och materialbolaget Pressretur AB, framgångsrikt utvecklat en effektiv insamlingsorganisation där materialåtervinningsgraden kan beräknas till 90,2 procent.

Insamlingsgraden är i ett europeiskt perspektiv unik. Den har dessutom varit, om inte lönsam, så åtminstone ekonomiskt försvarbar. Så är det dock inte längre. Volymerna tidningspapper går ner – signifikativt är att SCA den 25 augusti 2020 meddelade att man avvecklar produktionen av tryckpapper vid bruket i Ortviken utanför Sundsvall. På samma sätt har Stora Enso meddelat att företaget lägger ner en pappersmaskin i Hylte bruk. Samtidigt är kostnaderna för återvinningen konstant. Och papperstidningen är alltså

mycket viktig som intäktskälla och som informationskanal för de betydande mängder medborgare som av olika skäl inte vill – eller kan – gå över till digital läsning.

Vi står därför inför en förändrad situation.

Som branschorganisationen TU m fl berörda organisationer framfört i en skrivelse 2020-03-23, så är den tidigare tilltänkta returpappersförordningen med dess insamlingsmodell för returpapper ekonomiskt ogenomförbar. Den skulle, om den genomfördes, få stora negativa ekonomiska och mediepolitiska konsekvenser. NWT Gruppen skulle med den ekonomiska belastningen svårtligen kunna fortsätta utgivningen av nuvarande 16 titlar i samma omfattning som idag.

Med sjunkande insamlingsvolymmer kan inte heller den hittillsvarande ordningen upprätthållas. Redan under år 2020 beräknas verksamheten leda till ett underskott om 40 miljoner kronor.

4. NWT Gruppen och covid-19

Den globala pandemin har drabbat NWT Gruppens medieverksamhet främst genom en markant nedgång av annonsförsäljningen. Ett stort initialt tapp under våren när hela ekonomin tvärbromsade har nu förbytts i en konstant lägre efterfrågan på annonser som riskerar att bli långvarig. Detta innebär en långsiktig utmaning för bolagets nuvarande affärsmodell.

5. NWT Gruppen och mediepolitiken

I kapitel 6 i promemorian (s 25 ff) ges en beskrivning av tidningsbranschen, tidningsläsandet, användningsmönster och branschens strukturförändringar och utmaningar.

I kapitlet redovisas också på ett allmänt plan de påfrestningar som covid-19 inneburit för branschen och de statliga stödinsatser som anslagits och genomförts för att dämpa de negativa konsekvenserna för nyhetsmedierna och därmed för att säkerställa allmänhetens tillgång till information.

NWT Gruppen välkomnar dessa stödinsatser. Som TU – Medier i Sverige har framhållit, så är det dock särskilt viktigt att ha en helhetssyn på mediepolitiken, så att mediepolitiska insatser på ett område inte motverkas av regleringar på andra områden.

Den förut tilltänkta returpappersförordningen hade varit just en sådan kontraproduktiv reglering. Som TU m fl konstaterade i sin skrivelse till regeringen 2020-03-23 skulle den, fullt utbyggd, ha inneburit en merkostnad om 465 miljoner kronor per år för branschen.

6. Promemorians förslag

a) Upphävt producentansvar

NWT Gruppen betraktar, åter igen, förslaget som en bekräftelse av det mycket tydliga besked som lämnades av regeringen den 23 april 2020.

Tidningsbranschen befinner sig i en utsatt situation. Samtidigt är, som det väl uttrycks i promemorian (s 30) *”en mångfald av starka och oberoende medier i hela landet en förutsättning för en stark demokrati”*.

Det kan också konstateras att ingen har ansökt om att – enligt den tilltänkta returpappersförordningen – samla in returpapper. Regeringen har därför (2020-06-25) beslutat att förlänga övergångsbestämmelserna till den nuvarande returpappersförordningen t o m utgången av december år 2021.

Utan ytterligare förändringar skulle, enligt promemorian, en konsekvens bli att fr om 1 januari 2022 *”kan inga papperstidningar ges ut i Sverige eller tidningspapper säljas på den svenska marknaden med mindre än att producenterna själva tar ansvar för att tillhandahålla ett nationellt insamlingsystem”*.

NWT Gruppen delar uppfattningen att alla realistiska alternativ för en framtida returpappershantering bör uppnå målsättningen att returpapper även i fortsättningen ska kunna materialåtervinnas och att den enda långsiktigt hållbara lösningen då är att upphäva producentansvaret och att låta kommunerna ansvara för insamling och återvinning av returpapperet.

Det finns, som det konstateras i promemorian (s 42), heller inga förutsättningar för att ”producenterna” ska kunna finansiera det nuvarande insamlingsystemet och det finns därför också skäl att låta ansvaret gå över till kommunerna relativt snabbt.

NWT Gruppen tillstyrker därför promemorians förslag om att upphäva producentansvaret för returpapper.

b) Direktreklamen bör omfattas av det avskaffade producentansvaret

NWT Gruppen konstaterar att det torde vara en omöjlighet för avfallsinnehavarna att sortera ut reklam från annat returpapper och att det är bättre att direktreklamen sorteras in bland återvinningsbart returpapper än i den brännbara fraktionen.

Många gånger är det också svårt att skilja ut om det är frågan om direktreklam (separat försändelse) eller en bilaga till papperstidningen, och då att anse som en del av densamma.

NWT Gruppen delar därför promemorians bedömning att direktreklamen ska omfattas av det avskaffade producentansvaret.

c) Ikraftträdande

NWT Gruppen har noterat att Pressretur AB förklarat sig beredda att under en begränsad övergångsperiod och längst till utgången av år 2021 fortsatt ansvara för returpappersinsamlingen. En avgörande förutsättning är att det står helt klart att producentansvaret upphör vid samma tidpunkt.

NWT GRUPPEN AB

NWT Gruppen konstaterar att alternativet skulle vara att Sverige, redan till årsskiftet 2020/21, skulle stå utan ett insamlingsystem och att Naturvårdsverket då skulle ha att överväga rättsliga åtgärder mot tidningsbranschen.

Detta vore i ett tryck- och yttrandefrihetsrättsligt perspektiv direkt uteslutet. Från demokrati- och miljösynpunkt är slutsatsen densamma.

NWT Gruppen tillstyrker därför att promemorians förslag om att de föreslagna reglerna ska börja gälla fr o m 1 januari 2022.

d) Övrigt

NWT Gruppen ansluter sig i övrigt till vad som anförs från branschorganisationen TU – Medier i Sverige och Pressretur AB i deras remissyttrande över promemorian.

Karlstad 2020-10-23

Sture Bergman,

VD, NWT Gruppen AB

Mikael Rothsten,

VD, NWT Media AB